

**Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
za rok 2018**

Dział I

Jako osoba ponosząca odpowiedzialność za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanych przeze mnie działach administracji rządowej:

PRACA, RODZINA, ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

(W związku z obowiązującymi przepisami prawa, ograniczającymi zakres kompetencji Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach nadzoru nad Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, niniejsze oświadczenie o stanie kontroli zarządczej ogranicza się w odniesieniu do ww. jednostek do zakresu prawidłowości realizacji przepisów prawa przez te jednostki.

Część A

w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

(Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.)

Część C

nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

(Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.)

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,

- X audytu wewnętrznego,
- X kontroli wewnętrznych,
- X kontroli zewnętrznych,
- X innych źródeł informacji, tj.: oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za 2018 r. złożonych przez kierowników jednostek podległych lub nadzorowanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz przez kierujących komórkami organizacyjnymi Ministerstwa.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, dnia 26.04.2019r.

(miejsowość, data)

MINISTER
Elżbieta Dąbalska
Prezentera Rodziny
(podpis Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej)

Dział II

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym:

1) Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi:

- brak aktualizacji i uzupełniania wewnętrznych procedur w zakresie bezpieczeństwa informacji i ochrony danych osobowych do wymogów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12.04.2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności oraz rozporządzenia o ochronie danych osobowych (UDSKiOR),
- niewystarczające przestrzeganie przepisów prawa i procedur wewnętrznych oraz nie sprawowanie należytego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (ZUS).

2) Skuteczność i efektywność działania – niepodjęcie wystarczających działań mających na celu zapewnienie:

- kompleksowej obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie terminowego odpisywania należności przedawnionych oraz kompleksowości i terminowości obsługi kont (ZUS);
- kompleksowej obsługi podziału i wypłaty środków zewidencjonowanych na subkontach ubezpieczonych w kontekście wzmocnienia działań weryfikacyjnych (ZUS);
- skuteczności i efektywności działania przy niepełnej obsadzie kadrowej i jednoczesnym wzroście zadań ustawowych i wdrażanych projektów - szczególnie w obszarach orzecznictwa lekarskiego, zamówień publicznych i IT (ZUS);
- odpowiedniego systemu i koordynacji kontroli wewnętrznej instytucjonalnej;
- dostosowanie portalu PUE ZUS do efektywnej obsługi klientów;
- zabezpieczenie dokumentacji wytworzonej w oddziałach w kontekście ochrony danych osobowych.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

1) Aktualizacja i uzupełnienie wewnętrznych procedur w celu stworzenia pełnego środowiska prawnego zapewniającego bezpieczeństwo informacji i ochronę danych osobowych (UDSKiOR).

2) Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników z zakresu zagrożenia bezpieczeństwa informacji, skutków jego naruszenia lub stosowania środków zapewniających bezpieczeństwo informacji (UDSKiOR).

3) Podjęcie przez ZUS działań mających na celu zapewnienie kompleksowej obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie terminowego odpisywania należności przedawnionych oraz kompleksowości i terminowości obsługi kont polegających na:

- kontynuacji projektu Program Stabilizacji Pracy, w ramach którego mają zostać sukcesywnie osiągnięte wyznaczone cele o charakterze strategicznym i kluczowym
- przekazaniu do płatników składek informacji o zadłużeniu i sposobie rozliczenia wpłat (WPI) dokonanych na indywidualny numer rachunku składowego płatnika,
- wdrożeniu narzędzia wspierającego typowanie i monitorowanie kont płatników wymagających obsługi w celu zapobiegania przedawnieniu należności,
- rozbudowy narzędzia informatycznego wspierającego realizację zadań związanych z przymusowym dochodzeniem należności oraz zabezpieczeniami, z uwzględnieniem zmian legislacyjnych oraz konieczności zapewnienia współdziałania pomiędzy systemami i rejestrami ZUS oraz innych instytucji.

2) Podjęcie przez ZUS działań w zakresie obsługi podziału i wypłaty środków zewidencjonowanych na subkontach ubezpieczonych w kontekście wzmocnienia działań weryfikacyjnych polegających na:

- uruchomieniu nowej usługi na portalu PUE ZUS – *Informacja o rachunku bankowym*,
- zwiększeniu nadzoru nad obszarem poprzez kierowanie zaleceń i kontrole funkcjonalne.

3) Przestrzeganie przez ZUS przepisów prawa i procedur wewnętrznych oraz sprawowania należytego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez:

- organizację szkoleń/narad mających na celu przestrzeganie obowiązujących procedur wewnętrznych i promowanie zasad etycznego postępowania w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- kontynuowanie przekazywania do oddziałów ZUS zaleceń dotyczących właściwego trybu postępowania w sprawach weryfikacji tytułu do ubezpieczeń społecznych,
- zwiększenie nadzoru i skuteczniejsze monitorowanie procesu ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z wykorzystaniem istniejących narzędzi nadzoru, w tym zmiany organizacyjne zwiększające nadzór nad pracownikami realizującymi zadania w tym zakresie,
- zwiększenie poziomu efektywności i skuteczności działań zapobiegających materializacji ryzyka wypłaty nienależnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w tym optymalizacja procedur i aktywizacja działań zespołów ds analizy świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zakresie przeciwdziałania uzyskiwaniu nienależnych świadczeń oraz wdrożenie zmian w aplikacjach KSI ZUS w celu wsparcia w zapobieganiu przypadków nieetycznych postaw i wypłacie nienależnych świadczeń,
- wnioskowanie o zmiany legislacyjne wprowadzające rozwiązania prawne zapobiegających

powstawaniu ryzyka uzyskiwania nienależnych świadczeń.

4) Podjęcie przez ZUS działań mających na celu zmniejszenie ograniczonej skuteczności i efektywności działania przy niepełnej obsadzie kadrowej i jednoczesnym wzroście zadań ustawowych i wdrażanych projektów - szczególnie w obszarach orzecznictwa lekarskiego zamówień publicznych i IT poprzez:

- podjęcie działań zmierzających do uzupełnienia stanu zatrudnienia,
- kontynuowanie uruchomionych procesów rekrutacyjnych w obszarze zamówień publicznych w centrali ZUS. dokonanie oceny możliwości przesunięć kadrowych pracowników komórek zamówień publicznych z TJO do centrali ZUS, dokonanie oceny możliwości zoptymalizowania zadań komórek zamówień publicznych.

5) Wzmocnienie przez ZUS systemu i koordynacji kontroli wewnętrznej instytucjonalnej poprzez wdrożenie zmian w obszarze kontroli wewnętrznej ukierunkowanych na zwiększenie skuteczności, terminowości i jakości realizacji zadań w zakresie kontroli instytucjonalnej.

6) Dostosowanie przez ZUS portalu PUE ZUS do efektywnej obsługi klientów poprzez wdrożenie rozwiązań w zakresie zarządzania wydajnością systemu - jej monitorowanie oraz podejmowanie skutecznych działań w zakresie zabezpieczenia rosnącego zapotrzebowania na wykorzystanie PUE ZUS.

7) Zabezpieczenie przez ZUS dokumentacji wytworzonej w oddziałach w kontekście ochrony danych osobowych poprzez opracowanie standardu usługi oraz wzorcowej umowy na niszczenia dokumentami w ZUS z uwzględnieniem wymaganej ochrony danych osobowych.

Dział III

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

- 1) Wdrożono/ realizowane są w bieżącej pracy zalecenia audytu dotyczącego bezpieczeństwa informacji w zakresie określonym w KRI przeprowadzonego w roku 2017 (UDSKIOR),
- 2) Wewnętrzne procedury zostały dostosowane do zmieniającego się otoczenia prawnego: wprowadzono nową Instrukcję zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych oraz Politykę Ochrony Danych Osobowych (UDSKiOR),
- 3) Przeprowadzono audyt w kolejnym obszarze bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych oraz w obszarze ochrony danych osobowych - ocena przygotowania Urzędu do wejścia RODO. (UDSKiOR).
- 4) W celu zapewnienia kompleksowej obsługi kont płatników składek między innymi (ZUS):
  - wdrożono w oddziałach ZUS Program Stabilizacji Pracy w komórkach dochodów, którego celem jest doprowadzenie do bieżącej i systematycznej obsługi kont płatników składek zgodnie z przyjętym standardem jakości i częstotliwości,
  - zwiększono nadzór nad realizacją działań zmierzających do poprawy jakości i terminowości obsługi kont płatników składek, a w konsekwencji do zapobiegania przedawnianiu należności poprzez systematyczne raportowanie w ramach spotkań Rad Regionów oraz przekazywanie dyrektorom oddziałów kwartalnych informacji zarządczych,
  - przekazano płatnikom składek informację o sposobie rozliczenia wpłat dokonanych na rachunek NRS (Numer Rachunku Składkowego) wraz z podaniem salda,
  - wdrożono projekt e-Składka. w ramach którego rozliczanie wpłat na najstarszą należność minimalizuje ryzyko przedawniania należności,

- rozbudowano narzędzia informatyczne, w tym wspierające realizację zadań związanych z przymusowym dochodzeniem należności w związku z częstymi zmianami legislacyjnymi i koniecznością zapewnienia współdziałania pomiędzy systemami oraz rejestrami ZUS i innych instytucji.
- 5) W celu dostosowania systemów informatycznych, w tym portalu PUE ZUS do możliwości obsługi wolumenu danych lub dokumentów, które ze względu na ustawowe obowiązki i/lub konieczność udostępnienia klientom muszą być przetwarzane i dostępne między innymi:
- zawarto aneks do umowy na doraźny rozwój PUE ZUS oraz umowę na utrzymanie PUE ZUS,
  - przeprowadzono testy wydajnościowe systemów wraz z identyfikacją niewystarczająco wydajnych elementów architektury rozwiązania,
  - wdrożono rekomendacje wynikające z przeprowadzonych testów wydajnościowych, dzięki czemu została podniesiona dostępność i odporność na awarię architektury aplikacyjnej w zakresie PUE ZUS, w tym zapewniono wydajność obsługi elektronicznych zwolnień lekarskich na poziomie 8 e-ZLA/sek.,
  - zmodernizowano architekturę środowiska ITS PUE. m.in poprzez budowę nowych środowisk przedprodukcyjnych NPI, środowisk testowych oraz zwiększenie zasobów bieżącego środowiska produkcyjnego PUE.
- 6) Dla zapewnienia efektywnego zarządzania licencjami w ZUS wdrożono instrukcję zarządzania licencjami na oprogramowanie oraz rozpoczęto pilotaż systemu wspierającego zarządzanie licencjami i oprogramowaniem w ZUS.
- 7) W ramach monitorowania całego portfela projektów związanych z modyfikacjami systemu informatycznego oraz nieplanowanego ograniczenia zasobów środowisk produkcyjnych w ZUS wdrożono dwie odrębne procedury, tj. Budowa Usług IT i Utrzymanie Usług IT, powołano nowe środowiska przedprodukcyjne w zakresie NPI.
- 8) W celu unormowania zagadnień etyki zawodowej w ZUS zamknięto prace nad przygotowaniem Kodeksu etyki pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych